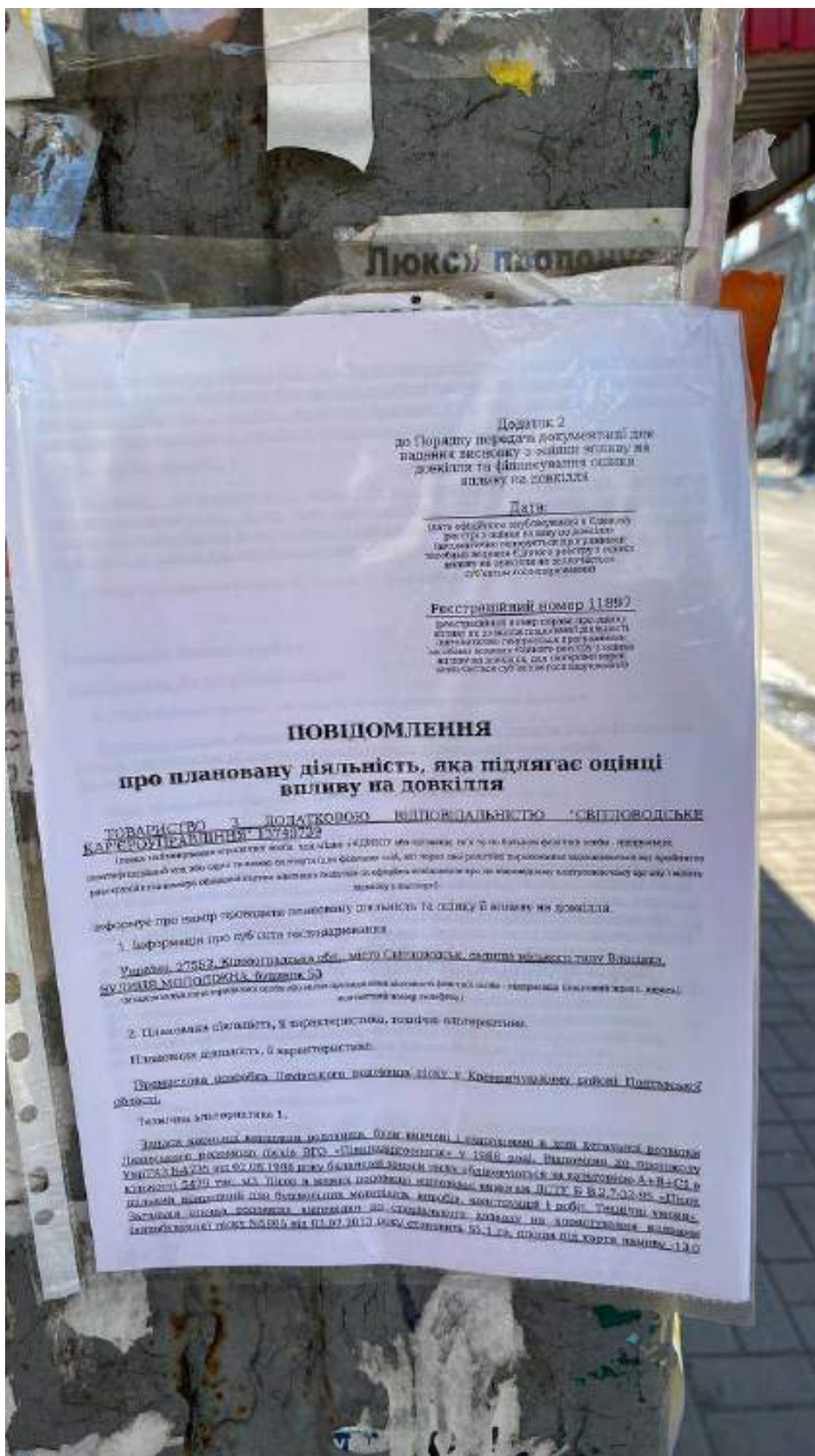

4. Стационарно обладнана зупинка маршрутних транспортних засобів по вулиці Героїв України³⁹² у місті Світловодськ Олександрівського району Кіровоградської області (біля магазину Аврора) – 26.02.2025 р.

Додаток 39 Звіт з науково-дослідної роботи «Обстеження біорізноманіття водно-болотних угідь у районі промислової розробки Ляхівського родовища піску в Полтавській та Кіровоградській областях»

ЗВІТ

з науково-дослідної роботи

«Обстеження біорізноманіття водно-болотних угідь у районі промислової розробки Ляхівського родовища піску в Полтавській та Кіровоградській областях»

Директор ПП «ЮК «Фелікс Арт-А»
(посада)

Олександр ГРИЩЕНКО
(ім'я, прізвище)

Голова Полтавської обласної організації
Українського товариства охорони
природи, кандидат біологічних наук
(посада)

(підпис)

Наталія СМОЛЯР
(ім'я, прізвище)

Еколог ПП «ЮК «Фелікс Арт-А»
(посада)

(підпис)

Юлія БЕРЕЖНА
(ім'я, прізвище)

Глобине 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РАЙОНУ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	5
2. РОСЛИННИЙ СВІТ ТЕРИТОРІЇ РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТА ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	26
3. ТВАРИННИЙ СВІТ ВОДНО-БОЛОТНИХ УГІДЬ У РАЙОНІ ОБ'ЄКТА ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	35
4. ГІДРОБІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	51
5. РИБОГОСПОДАРСЬКА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	53
6. ЕКОЛОГІЧНА МЕРЕЖА ТА ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО- ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ.....	55
7. СМАРАГДОВА МЕРЕЖА.....	63
ВИСНОВКИ.....	69
ВИКОРИСТАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА.....	73

ВСТУП

У зв'язку з отриманою відмовою у видачі Висновку з оцінки впливу на довкілля за звітом №7754 (реєстраційний номер справи щодо планованої діяльності «Промислова розробка Ляхівського родовища піску у Кременчуцькому районі Полтавської області») та відкриттям нової справи за №11897 з метою повторного проходження процедури ОВД, виникла необхідність у проведенні геоботанічного обстеження водно-болотних угідь в районі островів Яцків та Ляхів, а також і прилеглих територій, та проведення оцінки ймовірного негативного впливу на біорізноманіття на предмет виявлення видів флори та фауни, що занесені до Червоної книги України та регіонального переліку рідкісних видів Полтавської області; диких оселищ, які охороняються Бернською конвенцією.

Мета роботи – надати характеристику біорізноманіття території в межах проведення планованої діяльності та в межах її впливу.

Досягнення цієї мети передбачає виконання таких видів робіт:

- обстеження території планованої діяльності з метою виявлення видового складу флори і фауни;
- оцінка рослинного покриву, виявлення видів рослин, що підлягають особливій охороні;
- фауністична характеристика територій та виявлення видів тварин, що підлягають особливій охороні;
- оцінка ймовірного негативного впливу біорізноманіття водно-болотних угідь у районі Ляхівського родовища піску.

Основними об'єктами досліджень у межах Ляхівського родовища піску є два острови на Дніпрі – Яцків та Ляхів (Великий Ляхів).

Острів Яцків – є одним із найбільших за площею островом у межах Ляхівського родовища піску. Він має техногенне походження, що був намитий ТДВ «Світловодське кар'єроуправління» в ході попередньої промислової розробки родовища в попередні роки з метою прокладання пульпопроводу.

На теперішній час ТДВ «Світловодське кар'єроуправління» не планує розробляти даний острів.

Другий острів Ляхів (Великий Ляхів) має природне походження і розташований на схід від острова Яцків у межах ліцензійного контуру.

Під час промислової розробки Ляхівського родовища острови Яцків та Ляхів залишаться незачепленими з урахуванням 25-метрової охоронної зони їх берегів, що збереже стійкість та недопустить розмив даних островів.

Острів Великий Ляхів (Ляхів) та Яцків, які ТДВ «Світловодське кар'єроуправління» входить промислової розробки обходять залишається незачепленими в межах ліцензійного контуру. Із метою збереження та запобігання розмиву корінних берегів островів буде встановлена охоронна зона верхніх бортів у розмірі 25 м від берегової лінії.

Основним об'єктом дослідження був рослинний покрив, що представлений на обстежуваній території, та тваринний світ, що представлений на території планованої діяльності.

1. ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РАЙОНУ ДОСЛІДЖЕНЬ

Об'єкт планованої діяльності – Ляхівське родовище видобутку піску – розташований у Кременчуцькому районі Полтавської області, в межах Піщанської сільської територіальної громади та в 3,0 км на південь від селища Власівка Олександрійського району Кіровоградської області. Територія району місцезнаходження об'єкта планованої діяльності охоплює дві області (Полтавську та Кіровоградську), але більша його частина зосереджена саме в Полтавській області, тому в описі поточного стану довкілля основна увага зосереджена на Полтавській області.

Рис.1. Герб Полтавської області

Рис.2. Полтавська область на карті України

Полтавська область – адміністративна область у центрі України. Утворена 22 вересня 1937 року. Розташована у середній частині Лівобережної України, і частково, на Правобережній Україні. Більша частина області лежить у межах Придніпровської низовини та Полтавської рівнини. Обласний центр – місто Полтава. Герб Полтавської області та місце розташування області на карті України зображено на рис. 1 і 2.

Площа Полтавської області складає 28748 км² або 4,76% території України, населення – 1,5 млн. чоловік або 3,22% мешканців України. Область репрезентують чотири адміністративні райони (див. рис. 3) та 16 міст.

Рис. 3. Полтавська область у розрізі адміністративних районів

На півночі Полтавська область межує з Чернігівською та Сумською, на сході – з Харківською, на півдні – з Дніпропетровською і на заході – з Київською, Черкаською та Кіровоградською. Загальна довжина меж становить близько 1100 км, з яких 162 км – по Кременчуцькому і Кам'янському водосховищах.

Полтавщина розташована в центральній частині України в лісостеповій зоні з помірно-континентальним кліматом.

У фізико-географічному відношенні територія планованої діяльності знаходиться в межах південно-східної частини Оболонсько-Градизького та Кременчуцько-Кишеньківського фізико-географічних районів Південної лісостепової області Дніпровської терасової рівнини Лівобережно-Дніпровської Лісостепової провінції.

Південна лісостепова область займає південно-західну підніпровську частину Полтавської області, з півночі область відмежована долиною річки Сули, на заході межа проходить по Кременчуцькому водосховищу, а на півдні вона співпадає з природною межею Лісостепу і Степу.

Ландшафти цієї частини є досить зміненими через створення Кременчуцького і Кам'янського водосховищ на Дніпрі.

Масиви борових соснових лісів зберігаються тільки на піщаних терасах Дніпра. За комплексом природних умов та за характером сільськогосподарського

використання земель область поділяється на два фізико-географічні райони, які розділені між собою долиною річки Псел.

Оболонсько-Градизький фізико-географічний район розташований між нижньою течією річок Сули і Псла, з південного заходу від відмежований Дніпром (лівим бортом Кременчуцького водосховища). На лівобережжі долини Сули постягається комплекс терас, в якій представлені долинні заплавні та борові місцевості. Ландшафтний склад району одноманітний. Межова придніпровська смуга терас більш дренажна та являє собою полого-хвилясту лесово-терасову місцевість. Ділянки борових місцевостей частково заболочені або є мілководними водоймами. Природні заплавні місцевості Дніпровської долини в районі об'єкта планованої діяльності затоплені повністю.

Кременчуцько-Кишеньківський район характеризується майже степовим характером через його положення в південній і південно-східній частинах фізико-географічної області. Схили тераси звернені до Ворскли і Дніпра, мають відносну висоту до 25-30 м і порізані ярами й балками. Вздовж Дніпра й Псла тягнуться надзаплавні борові тераси.

На південному заході Полтавської області протікає річка Дніпро. Найбільшими притоками Дніпра є: Псел (довжина в межах області 350 км, об'єм стоку 1,46 км³ на рік), Сула (довжина в межах області 213 км, об'єм стоку 1,15 км³ на рік), Ворскла (довжина в межах області 226 км, об'єм стоку 0,9 км³ на рік) та Оріль (довжина в межах області 80 км, об'єм стоку 0,355 км³ на рік) – це річки II-го порядку.

Густота річкової сітки більша на півночі, менша на південному заході. Більша частина стоку припадає на березень – квітень. Річки області живляться переважно талими сніговими водами (60% об'єму стоку).

Територія області належить до класу рівнинних східноєвропейських ландшафтів. Більшість ландшафтів відносяться до лісостепоного типу, і лише на південному сході – до степового та північно-степового типу.

У зв'язку з високим рівнем сільськогосподарської діяльності, природні ландшафти не збереглися і тому переважають антропогенні. В їх структурі домінує сільськогосподарський тип ландшафтів. Місцевість області являє собою

рівнину, розділену річковими долинами і ярами.

Полтавська область знаходиться в помірному кліматичному поясі. Найбільший вплив на формування погодних умов і клімату області мають величина і характер сонячного випромінювання, віддаленість регіону від великих водних мас, належність області до зони дії переважно атлантичних помірних та арктичних холодних повітряних мас, рівнинність.

Територія області належить до недостатньо вологої, теплої, крайній південний схід – до посушливої, дуже теплої агрокліматичної зони. Середньорічна кількість опадів на території області змінюється, збільшуючись з півдня на північ. Кліматичні умови області сприятливі для життя людини.

Лісові ресурси в області незначні. Всі ліси належать до категорій природоохоронних і рекреаційних. Ресурси для сільськогосподарського природокористування в області можна оцінити як високі. Сільськогосподарські землі займають 76,1% площі області. Найбільш поширеними в області ґрунтами на вододілах є чорноземи. Вони займають майже дві третини території Полтавщини.

Полтавська область займає одне з перших місць в Україні за запасами і видобутком залізної руди, природного газу, газового конденсату, супутнього гелію, нафти. Серед інших корисних копалин – торф, будівельні матеріали, мінеральні води.

Транспортна мережа області розгалужена. Найбільше значення займає залізничний транспорт, друге місце – автомобільний.

Транспортна мережа області доволі розвинута. Протяжність залізниць – близько 1100 кілометрів, з них електрифіковано третина. Загальна протяжність автомобільних доріг області у 2021 році становила 8 916,878 км, із яких 8915,978 (майже 100%) – дороги з твердим покриттям.

Функціонування річкового транспорту забезпечують два річкові порти – Кременчуцький річковий порт та Горішньоплавнівський вантажний порт ПрАТ «Полтавського ГЗК». Порти розташовані на лівому березі річки Дніпра і обслуговують тільки вантажні перевезення.

Розгалуженою є мережа трубопровідного транспорту. По території області

проходять міждержавні газопроводи «Союз», «Уренгой – Помари – Ужгород», «Слець – Кременчук – Бендери», відгалуження нафтопроводу «Дружба». Загальна довжина магістральних трубопроводів складає 554 кілометри.

Кременчуцький район Полтавської області (див. рис. 4) є одним із адміністративних районів України, у південно-західній частині Полтавської області, межує з Черкаською та Кіровоградською областями, був утворений під час адміністративно-територіальної реформи в Україні 2020 року.

Адміністративний центр району – місто Кременчук. Площа району становить 6101,3 км² (21,3% від площі області), населення – 396,1 тис. осіб (2020 рік). До складу району входять 12 територіальних громад.

Рис. 4. Кременчуцький район в межах Полтавської області

Селище Власівка – найближчий населений пункт до об'єкту планованої діяльності – Ляхівського родовища піску. Розташовується селище Власівка у Світловодській громаді Олександрійського району Кіровоградської області. Це єдиний населений пункт Кіровоградської області на лівому березі Дніпра.

На рис. 5 показано розміщення об'єкту планованої діяльності у розрізі районів та областей, де візуалізовано те, що родовище Ляхівське розташоване у Кременчуцькому районі Полтавської області, а карти наміву Ляхівського родовища – в Олександрійському районі Кіровоградської області.

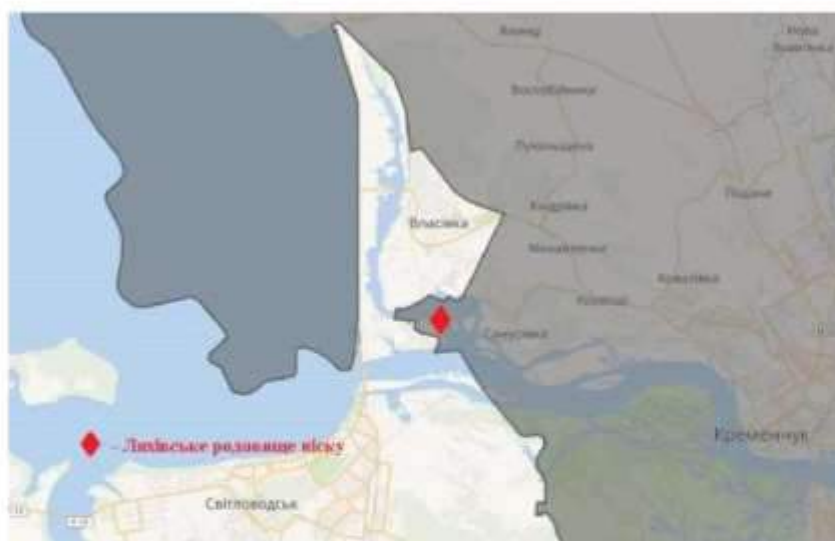

Рис. 5. Ляхівське родовище піску в розрізі району/областей України

Більшість найманих працівників зайнято в переробній та добувній промисловості. У структурі промислового виробництва регіону найбільшу питому вагу мають паливна, харчова промисловість, машинобудування та чорна металургія. У структурі виробництва товарів народного споживання частка продовольчих товарів становить 77%. Загалом у регіоні на самостійному балансі перебувають 374 промислових підприємства, окрім того, функціонує 618 малих промислових підприємств.

На території Полтавської області функціонують всі (за винятком морського) види транспорту – залізничний, автомобільний, річковий, трубопровідний, повітряний. Здійснюючи вантажні і пасажирські перевезення, окремі види транспорту взаємодіють між собою, формуючи транспортну систему.

Провідне місце за вантажообігом в області належить трубопровідному і залізничному (8053,3 млн. т/км), а за пасажирообігом – автомобільному (1863,9 млн. пас./км) і залізничному (1716,6 млн. пас./км).

У цілому, Полтавська область відіграє значну роль у структурі транспортного комплексу України. Так, займаючи 4,8% території України, на якій проживає лише 3,3% населення країни, частка Полтавщини у структурі транспорту характеризується такими показниками:

– за експлуатаційною довжиною залізничних колій загального користування – 3,9%;

– за довжиною автомобільних доріг з твердим покриттям – 5,4%;

– за вантажооборотом автомобільного транспорту – 5%.

Основні залізничні вузли – Полтава, Кременчук, Гребінка, Ромадан. Велике транспортне значення має Дніпро. Річка Сула – судноплавна.

Оскільки карти намиву Ляхівського родовища знаходяться в межах Олександрійського району Кіровоградської області, то далі наводиться його характеристика.

Рис. 6 Ляхівське родовище піску (карти намиву) в межах Олександрійського району Кіровоградської області

Олександрійський район Кіровоградської області (див. рис. 6) – адміністративний район Кіровоградської області в Україні, утворений 17 липня 2020 року. Адміністративний центр – місто Олександрія. Площа – 5417,9 км² (22% площі області), населення – 226,7 тис. осіб (2020 року).

Олександрійщина розташована на Придніпровській височині з загальним

нахилом території з північного заходу на південний схід. Рельєф являє собою здебільшого плато або підвищену хвилясту рівнину розчленовану густою мережею річкових долин і балок, а також ярів. У балках, що простягаються здебільшого із заходу на схід, південні схили пологі, а північні увистіші, помережані ярами. У таких місцях відкриваються древні докембрійські породи.

Середня висота плато близько 200 м над рівнем моря. Проте спостерігається значна різниця абсолютних висот.

Клімат помірно-континентальний. Літо тривале та спекотне, зима коротка, малосніжна. Опади за рік розподіляються нерівномірно, за літній період випадає кількість опадів 336 мм, за холодний – 177 мм.

Через місто Олександрія з південного заходу на північний схід проходить вісь високого атмосферного тиску що розділяє область на дві частини панування різних повітряних мас – північно-західну (Лісостеп), вологі маси з Атлантики й північно-східну (Степ), континентальні маси з Азії і зумовлює різноманітність фізико-географічних умов регіону. У зимові місяці в районі планованої діяльності переважають північні та північно-східні вітри. Влітку господарюють вітри північні та північно-західні. Циклони (середземноморські, атлантичні та ін.) і антициклони (сибірські, східні континентальні та ін.) часто призводять до різких похолодань влітку і відлиг взимку. Такі кліматичні умови зумовлюють дуже мінливу погоду, особливо зимою. Середньорічна температура повітря в районному центрі Олександрії становить $+7,3...+7,8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Переважають вітри північні, північно-західні і північно-східні. Середньорічна швидкість вітру становить 3,9 м/с, вологість повітря – 61-65% (максимальна в грудні – 84-86%, мінімальна в серпні – 43-48%). Безморозний період триває 246-255 днів, а вегетаційний становить 207-215 днів.

Стік річок характеризується великою мінливістю в різні пори року через залежність від атмосферних опадів. Значну роль відіграє снігове живлення, тому близько 70% стоку припадає на березень-травень, через танення снігів і весняні зливи, на червень-серпень – 10%, на осінній сезон – близько 5%, на зимовий період – 15%. Значну роль відіграє також підземне живлення.

В основі геологічної будови району планованої діяльності залягають

докембрійські кристалічні породи, вік переважної більшості яких сягає за мільярд років. Ці кристалічні породи часто виходять на поверхню. На берегах річок, у межах нашого краю виявлені гнейси, граніти, кварцити, різноманітні піски, глини та суглинки. Часто на глибині до 70 км залягають шари бурого вугілля, що сприяє розвитку гірничої справи.

У цілому, природно-кліматичні умови Кременчуччини та Олександрійщини є сприятливими для вирощування ряду провідних сільськогосподарських культур, а саме: озимої пшениці, кукурудзи, цукрових буряків, картоплі та інших, а також для ведення садівництва та овочівництва.

Метеорологічні умови є основним факторів для оцінки змiну клімату. Кліматична характеристика району робіт приведена на основі спостережного пункту в місті Кобеляки. Спостереження за температурним режимом та опадами на території області здійснюють метеостанції Полтавського обласного центру з гідрометеорології, які розташовані у містах Гадяч, Лубни, Кобеляки, селищі Веселий Поділ та місті Полтава. Розташування метеостанцій Полтавського обласного центру з гідрометеорології наведено на рис. 7.

Рис.7. Розташування метеостанцій Полтавського обласного центру з гідрометеорології

Кліматична характеристика підготовлена за даними спостережень метеорологічної станції Кобеляки, яка знаходиться в південній частині Полтавської області та є найближчою до об'єкту планованої діяльності. Ляхівське родовище піску знаходиться в межах Піщанської сільської територіальної громади Кременчуцького району Полтавської області.

Клімат у районі об'єкту планованої діяльності є помірно-континентальним, недостатньо вологим, теплим, сприятливим для розвитку промисловості та сільського господарства.

Коефіцієнт, що залежить від стратифікації атмосфери – А-200.

Коефіцієнт рельєфу місцевості – 1,0

Середня мінімальна температура зовнішнього повітря найбільш холодного місяця року – «-6,2° С», абсолютний мінімум – «-35,6°С» (1940 рік);

Середня максимальна температура зовнішнього повітря найбільш жаркого місяця року, липень – «+28,3°С», абсолютний максимум – «+39,4°С» (2010 рік).

У літні місяці переважають вітри північно-східного та північного напрямів, у холодну пору року – східного та західного напрямів.

Повторюваність напрямів вітру та штилю (середньорічна роза вітрів) є такою:

- штиль – 7,2%;
- північний – 12,2%;
- північно-східний – 14,3%;
- східний – 15,8%;
- південно-східний – 9,8%;
- південний – 11,3%;
- південно-західний – 9,3%;
- західний – 14,2%;
- північно-західний – 13,1%.

Середня швидкість вітру за рік становить 2,6 м/с.

Швидкість вітру, що перевищує в даній місцевості 5% випадків – 6-7 м/с.

Стан атмосферного повітря в межах Піщанської територіальної громади

характеризується величинами фонових концентрацій, по його центру – селу Піщане.

Розрахункові фонові концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі в села Піщане Піщанської сільської територіальної громади:

- пил недиференційований за складом – $0,2 \text{ мг/м}^3$;
- оксид вуглецю – $2,0 \text{ мг/м}^3$;
- діоксид азоту – $0,080 \text{ мг/м}^3$;
- діоксид сірки – $0,200 \text{ мг/м}^3$;
- сажа – $0,06 \text{ мг/м}^3$;
- бенз(а)пірен – $0,0000004 \text{ мг/м}^3$;
- заліза оксид – $0,016 \text{ мг/м}^3$;
- марганець і його сполуки – $0,004 \text{ мг/м}^3$.

Земельні ресурси та ґрунти. За останніми даними Головного управління Держгеокадастру у Полтавській області із загальної площі Полтавської області 2875,068 тис. га, сільськогосподарські землі складають 2223,198 тис. га (77,3%), сільськогосподарські угіддя – 2165,381 тис.га (75,31%), з них орні землі становлять 1774,686 тис.га (61,7% від усієї території; 82% сільськогосподарських угідь). Орні землі представлені, в основному, родючими чорноземами та їх різновидами. Значних змін у структурі та стані використання земель в останні роки не відбувалося.

За інформацією, наданою Департаментом агропромислового розвитку облдержадміністрації, до Державного земельного кадастру внесено 2,1 млн. га всіх земель Полтавщини та 1,8 млн. га (82%) земель сільськогосподарського призначення (по Україні 76%).

На території Полтавської області обраховується 285,9 тис. га земель лісогосподарського призначення.

На Полтавщині переважають сільськогосподарські землі, що знаходяться під ріллею, тобто використовуються для посіву та вирощування сільськогосподарських культур. За даними Головного управління Держгеокадастру в Полтавській області, частка таких земель від загальної

кількості сільськогосподарських угідь складає близько 62%. Це свідчить про значний агроресурсний потенціал області. Незначний, відсоток земель припадає на багаторічні насадження – 1,0%, тобто на землі під виноградниками, садами та іншими багаторічними насадженнями. Сіножаті та пасовища займають приблизно 12% земель в області.

Структура земельного фонду Полтавської області наведена на рис. 8.

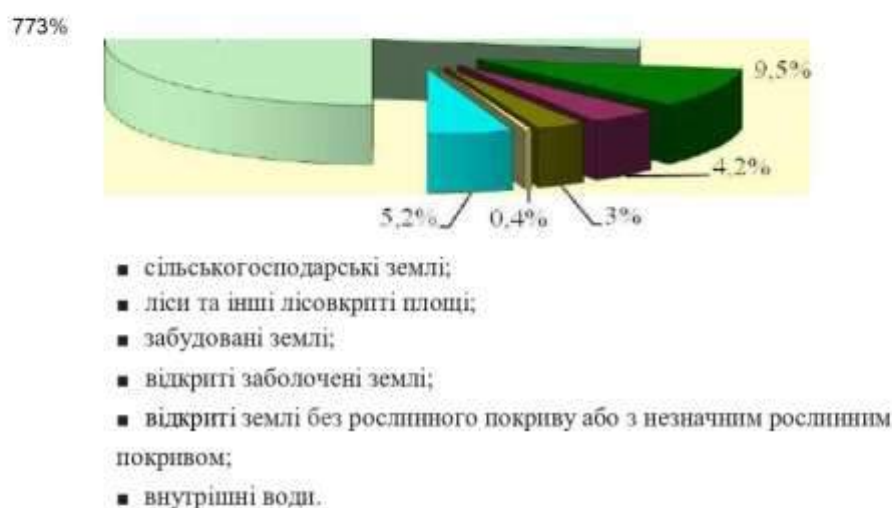

Рис.8. Структура земельного фонду області

До складу сільськогосподарських земель входять не лише сільськогосподарські угіддя, але й землі, які не використовуються для посіву та вирощування культур. До таких земель належать землі під господарськими будівлями та дворами; землі під шляхами та прогонами; землі, що перебувають у стадії меліоративного будівництва та відновлення родючості; землі тимчасової консервації; забруднені сільськогосподарські угіддя, що не використовуються для сільськогосподарського виробництва. Ці землі в області становлять трохи більше 2%.

Більшу частину території області (до 65%), як і території Кременчуцького району займають чорноземи – найродючіші різновиди ґрунтів, які є зональними для Полтавської області як лісостепоного регіону є чорноземи. В основному вони

використовуються нині з сільськогосподарською метою.

Полтавська область має сприятливі умови та оптимальні показники, які визначають родючість ґрунту для розвитку сільського господарства. Але потрібно запобігати виснаженню ґрунту, контролювати їх показники, відновлювати їх в ґрунтах.

Незважаючи на значні площі зайняті чорноземами та високий вміст гумусу в ґрунтах, в Полтавській області мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують родючість ґрунту. Основним процесом є втрата гумусу ґрунту. До цього призводять деградація ґрунту (а саме ерозія), незбалансований виніс та внесення поживних речовин в ґрунт. Як наслідок, відбувається втрата поживних речовин ґрунтом та різке зменшення родючості ґрунту. Зсуви та абразія берегів водних об'єктів також негативно позначаються на стані земельних ресурсів області.

Серед основних чинників негативного впливу на земельні ресурси сільськогосподарського виробництва є:

- значна розораність земель і, що найбільш небезпечно, на схилах;
- порушення і не дотримання сівозмін;
- застосування важкої техніки;
- недостатність внесення органічних та мінеральних добрив (на орні землі запасу сільських рад добрива не вносяться взагалі);
- надмірна насиченість структури посівних площ технічними культурами і, особливо, соняшником;
- зупинка будівництва протиерозійних гідротехнічних споруд.

Серед об'єктів промисловості найбільший негативний вплив на стан земельних угідь в області чинять підприємства нафтогазового комплексу при будівництві та експлуатації газонафтових свердловин і трубопровідного транспорту та при пошкодженнях трубопроводів, найчастіше – навмисних, із метою крадіжок газоконденсату.

Загрозу для навколишнього середовища складають заборонені до використання, непридатні та змішані агрохімікати.

У межах водно-болотних угідь Ляхівського родовища піску поширені мулисті та мулисто-піщані донні відклади, а також глинисті, дрібнозернисті піски та глини. На заплаві переважають дернові та лучні ґрунти на піщаних та супіщаних відкладах, а також молоді алювіальні ґрунти. Розвинуті також лучно-болотні та лучно-болотні солонцюваті ґрунти. На першій надзаплавній терасі розвиваються дернові ґрунти на піщаних та супіщаних відкладах.

Однією з екологічних проблем Полтавської області є й процес абразії берегів Кременчуцького водосховища. Втрата земель на рік складає від 3 до 4 метрів берегової лінії, а на окремих ділянках до 7 метрів.

Загальні характеристики Кременчуцького водосховища: довжина – 165 км, ширина 36 км, площа водного дзеркала 2252 км², об'єм – 13,5 км³. За площею це шосте, а за довжиною греблі (11280 м) – третє водосховище в Європі (після Ейселмер у Нідерландах та Цимлянського). Воно створене з метою забезпечення потреб водопостачання, річкового транспорту, електроенергетики, рибного господарства.

Географічні координати кутових точок Ляхівського родовища піску відповідно до спеціального дозволу на користування надрами №5805 від 03 липня 2013 року (див. додаток 1), наведені в таблиці 1.

Таблиця 1. Географічні координати кутових точок Ляхівського родовища піску.

Система координат WGS-84					
	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5
ПнШ	49°05'47"	49°05'46"	49°05'40"	49°05'28"	49°05'23"
СхД	33°16'27"	33°16'46"	33°17'04"	33°17'14"	33°17'13"
	T.6	T.7	T.8	T.9	
ПнШ	49°05'13"	49°05'29"	49°05'33"	49°05'36"	
СхД	33°17'04"	33°16'45"	33°16'38"	33°16'18"	

В орогідрографічному відношенні район розташування об'єкту планованої діяльності безпосередньо пролягає в межах Власівської затоки річки Дніпра.

ОГЛЯДОВА КАРТА
Ляхівського родовища піску
масштаб 1:200000

■ - Ляхівське родовище піску

Рис. 9. Оглядова карта Ляхівського родовища піску
в масштабі 1:200 000

**Рис. 10. Ситуаційний план Ляхівського родовища піску масштаб 1:10000
(межі родовища позначено контуром)**

Здійснення планованої діяльності передбачається на двох ділянках:

- 1) ділянка видобутку виду корисних копалин – піску в акваторії Власівської затоки річки Дніпро на площі 55,1 га. Спеціальний дозвіл на користування надрами №5805 від 03 липня 2013 року (наказ №299 від 31.08.2018 року – внесення змін);
- 2) ділянка складування та зневоднення корисної копалини (карти наміву)

у межах ділянки з кадастровим номером 510945300:50:058:0013, державного акту №000393 серія I-КР площею 13,0 га.

Ділянка з кадастровим номером 510945300:50:058:0013, категорія – землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Призначення – 11.01 – Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами.

Тобто, об'єкт планованої діяльності – Ляхівське родовище – розташоване в межах русла річки Дніпро, в південній мілководній частині акваторії Власівської затоки на Кременчуцькому водосховищі в Кременчуцькому районі Полтавської області. А карти наміву Ляхівського родовища розташовані на березі річки в межах прибережної захисної смуги річки Дніпра.

Прибережна захисна смуга – це частина водоохоронної зони відповідної ширини вздовж річки, моря, навколо водойм, на якій встановлено більш суворий режим господарської діяльності, ніж на решті території водоохоронної зони. Відповідно до ч. 1 ст.58 Земельного кодексу України, прибережні захисні смуги вздовж морів, річок та навколо водойм, крім земель, зайнятих лісами входять до складу земель водного фонду.

Згідно статті 79 Водного кодексу України «Класифікація річок України» річка Дніпро має статус «велика річка».

Відповідно до статті 88 Водного кодексу України та статті 60 Земельного кодексу України з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення та засмічення та збереження їх водності на них встановлюються прибережні захисні смуги шириною 100 м для великих річок. Якщо крутизна схилів перевищує 3 градуси, то мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.

Рис. 11. Місце розташування Лихівського родовища на карті ґрунтів Полтавської області

У межах прибережних захисних смуг забезпечується безперешкодний та безоплатний доступ громадян до узбережжя морів, морських заток, лиманів та островів у внутрішніх морських водах у межах пляжної зони, до берегів річок, водойм та островів для загального водокористування, крім земель охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон та зон особливого режиму використання земель, а також земельних ділянок, на яких розташовані:

- гідротехнічні, гідрометричні та лінійні споруди;
- об'єкти підвищеної небезпеки;
- пансіонати, об'єкти реабілітації, спорту, санаторії та інші лікувально-оздоровчі заклади, дитячі оздоровчі табори, що мають відповідні передбачені законом документи на споруди та провадження відповідної діяльності;
- об'єкти природно-заповідного фонду, об'єкти культурної спадщини.

У даному випадку безперешкодний доступ громадян до об'єкту планованої діяльності (карт наміву) буде обмежено в зв'язку з тим, що карти наміву є гідротехнічною спорудою та об'єктом підвищеної небезпеки, яка вимагає

обмеження вільного доступу громадян.

Відповідно до ст. 61 Земельного кодексу України, прибережні захисні смуги є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

- розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і заліснення), а також садівництво та городництво;
- зберігання та застосування пестицидів і добрив;
- влаштування літніх таборів для худоби;
- будівництво будь-яких споруд (окрім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
- влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, цвинтарів, скотомогильників, полів фільтрації тощо;
- миття та обслуговування транспортних засобів і техніки.
- випалювання сухої рослинності або її залишків з порушенням порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Значного негативного екологічного впливу земельним ресурсам півдня Полтавської області, зокрема Кременчуцького району завдають ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Єристівський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Біланівський гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «Укртатнафта» (нафтопереробний завод) – унаслідок специфіки технології виробництва, з підприємств енергетичного комплексу – Кременчуцька ГЕС.

Водами Кременчуцького водосховища інтенсивно розмивається берег на території Кременчуцького району.

Завданням охорони земель є забезпечення збереження та відновлення земельних ресурсів, екологічної цінності природних і набутих якостей землі.

Після відпрацювання Ляхівського родовища піску карти наміву на березі підлягають залісненню в ході проведення біологічної (лісової) рекультивації.

У межах ліцензійної ділянки Ляхівського родовища піску на теперішній час наявні острови Яцків та Великий Ляхів. Із південно-західної сторони родовище обмежене півостровом Врублівський та Малий Ляхів.

Об'єкт планованої діяльності – Ляхівське родовище піску знаходиться в межах малосформованої ділянки заплави Середнього Дніпра з комплексом островів, затоками, мілководдями верхньої ділянки водосховища. Територія знаходиться на відстані 1,3 км від Кременчуцької ГЕС і включає плавнево-острівний масив та прилеглі заплавні комплекси нижче міста Світловодськ.

Водно-болотні угіддя сформовані у верхів'ї Кам'янського водосховища, що є водосховищем каньйонного типу з прорізаною береговою лінією. При його розбудові, нижче Кременчуцької греблі збереглася малотрансформована ділянка річища та заплави річки Дніпра з комплексом островів та заплавних водойм (численними затоками, протоками та староріччями). Сучасні водно-болотні угіддя з плином часу доповнилися плавнево-острівними масивами.

Гідрологічний режим водно-болотних угідь визначається роботою Кременчуцького гідровузла, в безпосередній близькості від якого вони знаходяться. Через регульований вплив Кременчуцького водосховища розподіл стоку та рівнів у руслі Дніпра й на прилеглих акваторіях різко відрізняється від природного. Меженний стік підвищений і вирівнюється за рахунок спуску вод Кременчуцького водосховища, під час весняної повені знижується внаслідок затримки вод для заповнення водойми. Водосховище здійснює лише тижневе та добове регулювання притоку води, добові коливання рівня тут змінюються від десятків сантиметрів до 1 м та більше. Найпомітнішим коливання рівня є у вузьких витягнутих затоках верхньої ділянки угідь.

Головним негативним чинником є спрацювання рівнів в результаті роботи Кременчуцької ГЕС, через діяльність якої рівень води швидко змінюється зі значною амплітудою. Нестабільні добові рівні верхньої частини водосховища у весняний період (коливання до 1,5-2,9 м) призвели до того, що нерестовища, які

розташовані тут, втратили свою цінність для відновлення популяцій риб. В окремі періоди спостерігається загибель ікри. Через систему гідроспоруд щорічно виноситься біля 930 млн. екз. молоді риб. Інтенсивне заболочування мілководь також призводить до втрати нерестовищ.

Ураховуючи дотримання екологічних обмежень та виконання всіх природоохоронних заходів, планова діяльність не здійснюватиме значного впливу на водні ресурси. А тому і ймовірних змін стану водних ресурсів у районі планованої діяльності не передбачається.

2. РОСЛИННИЙ СВІТ ТЕРИТОРІЇ РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТА ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

За геоботанічним районуванням України територія об'єкта планованої діяльності належить до Лівобережнопридніпровської підпровінції Східноєвропейської провінції Європейсько-Сибірської лісостепової області. Вона належить до Середньодніпровського району Бахмацько-Кременчуцького геоботанічного округу терасових лучних степів, терасових дубово-соснових лісів, заплавних лук, евтрофних боліт та лучно-галофітної рослинності (рис. 12).

Середньодніпровський геоботанічний район заплавних лук, дубово-соснових лісів та низинних має досить витягнуту форму, займає територію від Києва до гирла Ворскли й розміщується заплаві та боровій терасі Дніпра.

Рис.12. Геоботанічне районування України

На території Лівобережного Придніпров'я і в районі території об'єкта планованої діяльності в сучасному рослинному покриві зональні типи рослинності – лучні степи й широколистяні ліси – займають незначні площі.

Ліси поширені здебільшого на терасах річкових долин. Степова рослинність фрагментарно збереглась на схилах балок та річкових долин, псамофітні (піщані) степи розташовані на борових терасах Дніпра, Ворскли та Псла.

Рис. 13. Фітоценози глечиків жовтих – панівні в складі водної рослинності на території Ляхівського родовища піску – індикатори мілководних умов

Найбільш збережене й типове бірізноманіття (видове, ценотичне, екосистемне, біотопічне, ландшафтне) території в районі об'єкта планованої діяльності репрезентує регіональний ландшафтний парк «Кременчуцькі плавні» – поліфункціональний об'єкт природно-заповідного фонду України.

У геоботанічному та біотопічному відношенні в районі об'єкта планованої діяльності поширені заплавні й руслові біотопи та рослинні природні комплекси.

Основні площі серед природної рослинності займають луки, болота, а також водна (власне водна й прибережно-водна) рослинність. Це визначено розташуванням території на заплаві та русловій частині Дніпра.

Провідним фактором у формуванні рослинного покриву території виступає рівень ґрунтових вод. У ньому поєднуються водна та прибережно-водна рослинність, болотна та лучна рослинність, залишки заплавлених лісів із дуба звичайного (*Quercus robur* L.) – діброви, тополево-вербових лісів, а також піщаних лук на верхівках піщаних алювіальних грив.